V-016446

Ч. 48. По конфіскаті наклад другий! Львів, четвер дня 24. марта 1921. Рік I.

Український вістник

Виходить о годині 8. рано.

Передплата:

Місячно . . . . . 120 М
Чвертьрічно . . . . . 360 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ:

Місячно . . . . . 240 М
Поодиноке число . . . . . 10 „

Ціна одного примірника:

5 марок.

ОГОЛОШЕННЯ:

Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 5 М., в „Надісланім“, в „Оповістках“ і некрольоґи 15 М. Між новинками і в редакційній части 30 М. За дрібні оголошення платиться по 2 М. від слова; товстим друком подвійно.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ Й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКІЙ НЕЗАЛЕЖНІЙ ПРЕСІ!

РОКОВЕ СВЯТО.

Промова д-ра Володимира Бачинського на Шевченківськім концерті у Львові 22. березня 1921 року.

Святочна Громадо!

Сьогодня всі наші думки і почування вітають біля канівської гори над Дніпром, де 60 літ тому спочили тлінні останки національного Ґенія і Пророка, вічного революціонера, що звів до спільного знаменника наші вікові кривди, наші глибокі болі, важкі страждання, райдужні надії, ношені в серцях і задумах змагання, нашу осяйну віру, віру цілих поколінь, що гинули і вмірали, одні як раби, а другі як розпучливі борці за всеукраїнський ідеал, за вільну, незалежну державу українського демосу. Зібрались ми на ці Великі Поминки у невтішну годину. Ціла Українська Земля від Сяну до Кубані, від болот Полісся до Чорного моря в ранах і крови. Звіялась велика буря, знялась хуртовина, змішала нас всіх, синів Української Землі і зблизка і здалека. На родючі поля України ще й досі градом падуть стріли каленії, ще й досі гудуть гармати, ще й досі українськими ріками спливає червона кров борців народніх, ще й досі туманні дими оловом вкривають ясне небо України. Прогнані лютими ворогами розбрились по цілому світу сини Української Землі шукати правди і справедливости. А на землі Дажбога кров, смерть, руїна. І скільки Ярославних вижидає своїх мужів, скільки матерей ночами плаче за своїми синами, скільки дівчат ковтає сльози за милими, скільки посивілих батьків ловить обманчиві слова про тих, що пішли на „крівавий лан“? А мимо того ця велика хвиля єднає всіх нас, єднає цілу Українську Націю, що ще Вчора була тільки етнографічною масою. В горнилі грандіозних подій, у крови і залізі, серед боїв і громів, серед руїн і пожарищ, серед зависти і наруги, серед зойків і надійних окликів сирий матеріял вишляхотнів аж до блеску чистої, благородної стали. І ніщо, що в грудь народу із всіх боків бють ворожі тарани, що спадкоємці інквізиторських прийомів виснажуються над новими замислами, аби згнобити Український Народ, вбрати Його в нові кайдани, затягнути на Нього хомут вічного звіряти, прикувати Його до своїх ґалер і ридванів. На ніщо, — бо ми тепер на всім просторі українських земель творимо Воюючу Націю, котру вправді можна хвилево розбити, але не можна вбити. Так, ми творимо націю, що віднайшла себе в попелищах століть, що розбила всі мумії, розірвала верії, сторощила кайдани, а тепер окрівавлена, вкрита ранами, але молода і свіжа йде на стрічу сонцю золотому, сонцю волі і свободи. А кождий свідомий член нашої нації є на кождім становищі вояком, є складовою частиною величезної армії, є кров від крови і кість від кости того війська, що „сміється, бючись“ і „вмірає, сміючись“. Нинішні Великі Поминки єднають весь Український Народ в одну велику Сімю. Понад кордони, понад глибокі рови і дротяні перегороди, що ними поперетинали Українську Землю наші відвічні вороги, понад небосяжні верхи гір, понад кровю напоєні ріки, понад безмірні области, — від Сяну до Кавказу — подають собі руки, єднаються духом всі Сини і Доньки України. І денебудь збірно чи одинцем бє українське серце, чи то в тайґах Сибірі, чи за Кавказом, чи на Зеленім Клині, чи в преріях Канади, чи в пралісах Бразилії, чи у вільнім краю Вашинґтона, чи між горами Боснії, чи в таборах Польщі, Німеччини або Чехо-Словаччини, чи в еміґрантських середовищах — всюди обєднуються думки і почування довкола імени найбільшого Поета, найбільшого Сина України. А ті думки і почування зливаються в один гармонійний акорд: вільна, самостійна, від нікого незалежна, суверенна держава Українського Народу.

Сім літ тому святкували ми 100-літні роковини уродин Шевченка, обходили свято епохи, проходили в думках одно століття, що з низин повного закріпощення і глухої мовчанки винесло нас на щабель нового члена сімї народів. Тоді робили ми підрахунок нашого 100 літнього розвитку. Ми раділи, що тут в Галичині, Українськім Піємонті, мали ми змогу сяк-так проявляти наші культурні змагання, виявляти скарби нашої збірної душі, леліяти політичний ідеал цілої нації, виховувати, орґанізувати, сталити і гартувати широкі маси до недалекої завзятої боротьби за волю і свободу. Ми з гордістю говорили про нашу роль депозитаря велико-дорогоцінної скарбниці цілого народу. Рівночасно раділи ми, що стихійний національно-український рух, як підземне джерело підмиває царатом здвигнену скалу на орґанізмі Наддніпрянщини та що те джерело вже змагається до сили природньої фонтанни і своїми нагальними струями чимраз ширше заливає країну. Якже инакше сьогодня! Якаж велика зміна і переміна! На протязі останніх семи літ, що відмежовують два Шевченківські свята, ми пережили другу епоху, може більше важну, більше всенародньо-змістову, більше далекосяглу, як попередна, — епоху крови і заліза, боротьби і терпінь, епоху мучеництва, епоху всенародного зриву, епоху національного воскресення, добу піднебесних злетів і болючих розчаровань. І хоч сьогодня ми ще не можемо спомянути найбільш послідовного речника державної самостійности України „в сімї вольній, новій“, хоч побіда ще перед нами, то все таки ми певні, що побідимо і побідити мусимо.

На протязі останніх 7 ми літ сповнили ми частину Шевченкового заповіту, ми встали і рвали кайдани. Рвали ми їх тоді, коли над Дунаєм і Савою перші стрільна австрійських моздірів вдаряли в старі мури Білгороду, — а тут у Львові Українська Національна Рада візвала український народ до творення кадр Січових Стрільців, до боротьби з ненависним царатом, коли тут у Львові на сторінках „Діла“ зявився зазив до відплати за кров, за муки, за столітні знущання. Рвали ми міцні московські верії в ту хвилю, коли перші чети і куріні У. С. С. станули на верхах Карпат під синьо-жовтим прапором, коли представник Українського Січового Стрілецтва виразно заявив тодішньому наслідникови престола Карлови, що Українські Січові Стрільці є Українським Військом, яке бореться за волю України! Торгали ми подвійні і потрійні пута російської тюрми народів тоді, коли у Відні Загальна Укр. Національна Рада розвела широку інформаційно-агітаційну акцію у всіх більших центрах Европи і в Америці, коли ми освітлили правдиве обличчя російського воюючого імперіялізму і ненажерливого націоналізму, коли з одного боку представили ми світови злочинну політику Москви і Петербурга супроти нерсійських народів Росії, в першу чергу супроти Українського Народу, а з другого боку в таборах українських полонених в Австрії і Німеччині відчищували наддніпрянських братів зі столітного намулу політично-національного рабства. Сьогодня можемо дозволити собі сказати історичний парадокс: Галичина була Ахілевою пятою всеросійської могутности. Тисячі і тисячі наших наддніпрянських братів мали нагоду в часі російської окупації в 1914 і 1915 р. пізнати в Галичині несфальшованого Шевченка, Шевченка ідеольога національно-політичної незалежности українського народу. І тоді серед тих десяток тисяч сірих солдатів збудилося національне сумління: Шевченко і Галичина — Український Піємонт, зачіпили їх серце, перетворили їх душу. Російська армія, що вернула з Галичини, оскільки ходить о Українців, була вже тільки з імени російською.

А опісля події великої російської революції! Чиж не згадуємо з гордістю весни 1917 р., коли то українські полки волинський і ізмайлівський перші валили нарат, коли в Київі відбулися грандіозні українські демонстрації, радили візди, коли керму правління перебрала в свої руки Центральна Рада. А на сторожі першого парляменту України стояли сини і гордість Українського Піємонту, славні Січові Стрільці. І опісля в турботних важливих днях на своїх крісах і прапорах, орґанізаційною працею, визначною допомогою в державному будівництві, словною і пресовою пропаґандою розносили Січ. Стрільці всеукраїнські кличі по всіх закутинах України.

І брали ми розбрат з тавром вікової ганьби і рабства, коли памятної листопадової ночі 1918 р. на львівському ратуші замаяв пресвітлий прапор синього неба України і золотих піль нашої землі і, коли галицькі сталеві полки, спираючися на карпатських горах, відпирали навалу нахабного заходу та варварського сходу, коли більш як 100-тисячна галицька армія, покинувши тіснійшу вітчину ізза браку амуніції, перейшла Збруч і пішла ген над Дніпро в погоні за червоними напасниками.

І клало наше горде, славою вінчане військо свої буйні голови і стелило трупом подільські розлоги за Шевченкові національно-політичні ідеали, за ідеали усього українського народу.

З піднесеною головою, з ясним чолом і з глибоким пересвідченням можемо сказати, що ми гідно сповнили своє завдання всеукраїнського депозитаря. Що більше! Ми для народньої цілости, для Соборної України віддали все, що мали найкраще, найчистійше, найвеличавійше. В найгірших, найкритичнійших хвилях лихоліття, в смутку і в зневірі ми не вирікалися всеукраїнського ідеалу, ніколи не захиталися у вірі і пересвідченню, що той ідеал мусить бути здійснений, мусить бути переведений на мову доконаного факту.

Всього 60 літ минуло від смерти Шевченка, отже доба, яка в історії націй не значиться семимилевими кроками. А ми за той час перейшли справді ґіґантичну еволюцію. А безпосереднім товчком в тих змінах і перемінах національного життя була поезія Шевченка. Зовсім слушно згадує Костомарів, що коли він прочитав „Сон“ і „Кавказ“, то його „обхопило страхом.“ „Поезія завсіди — писав він — веде перед, завжди зважується на сміливу справу, і вже її слідом ідуть і історія, і наука та практична праця. Тарасова муза розбила якийсь підземний льох, що через кілька віків був замкнений на багато замків, запечатаний богатьома печатками.“ І справді Шевченкова муза ґеніяльною інтуїцією відтворила славну минувшину українського народу, показала нам

„Чиї ми діти? Яких батьків?
Ким, за що закуті“ —

виявила нам всю велич минулих преславних героїчних, окрівавлених дій України.

Шевченко без зайвих наукових доказів позитивно і вірно оцінив роль поодиноких дієвих осіб української історії, невблаганно критично поставився до їх діл і вказав грядучим поколінням шлях, яким мають йти до осяйної мети, до волі і щастя народу. Шевченко, не жаліючи красок, змалював стан українства, вказав своїм сучасним головного ворога і закликав всіх мертвих, живих і ненароджених служити високим ідеям національної культури, політичної незалежности, демократизму, поступу, правди, добра і краси.

„Подивіться на рай тихий,
На свою Вкраїну,
Полюбіте щирим серцем
Велику руїну!
Розкуйтеся, братайтеся!“

Ні в одного народу слова і заклики поета не відограли так всесильної, приказуючо-законодатної ролі, що в нас. Ні оден поет світа, крім Шевченка, не сягнув так глибоко до народнього ядра. Шевченко справді став Прометеєм, що від богів приніс свому народови божественний, запальний вогонь, освітив своїм ґенієм мертву тоді країну, натхнув її новим життям, змістом минулого, сучасного і майбутнього. І тому став Він справжнім, всіми почитаним пророком, і тому Його культ є й буде всенароднім в найширшім значінню, у всезмістовім обємі.

Від Карпат до Кавказу Шевченкова поезія стала новим евангелієм народу, обєднюючим в собі і глибінь щиро сер-

дечної індивідуальної лірики, і яркий малюнок страшних соціяльних відносин, і український побут, і глибоко-поетичні картини історії, і загально-людські ідеали, і що найважнійше! — політичну програму. Два покоління українських національних діячів сповнювали ту частину Шевченкових заповідей, де треба було пізнати себе в минулім, навязати нитку перерваних дій народу, зберегти народню честь, привязатися до своєї Батьківщини, покохати „велику руїну“ бо

„Нема на світі України,
Немає другого Дніпра“ —

обняти своїм виднокругом цілість, зєднатись з своїм найменшим братом.

Третє, наше, сучасне покоління своїм життям і кервавим трудом переводить слова на діла другої частини Шевченкого заповіту:

„Вставайте, кайдани порвіте
І вражою злою кровю
Волю окропіте“!

В р. 1914 увійшли ми в добу заліза і крови, всею натугою народнього орґанізму, переслідувані, катовані і биті переводили ми пробу нашої національно-політичної зрілости, пробу захованих в народнім ядрі сил.

І мимо всіх радостей і горя, мимо всіх невдач і успіхів ми покищо можемо перед лицем історії, перед сучасниками і нащадками, повеличатися двома великими всенародніми здобутками! тим, що ми перестали бути тільки народньою масою, але — навпаки — в горнилі найтяжчих досвідів, допустів і безвпинної боротьби стали новітньою нацією і тим що ми перестали благоденствувати, а вийшли на кріваве поле, на поле боротьби, з котрого вернемо поранені і покалічені, але з найвищою, бо кровю окупленою санкцією наших непередавнених національно-політичних прав, вернемо вінчані славою і честю, з лавровими вінками тріюмфаторів „Боротьбою здобудеш право своє“ — ось наш девіз, — а з тим девізом небавом мусимо діждатися нашого Вашингтона „з новим і праведним законом.“

А поки що мусимо дальше стояти непохитно в боєвих рядах, на кождому місці, на кождому становищі — мусимо дальше наставляти чоло бурям і хуртовинам, а наші груди ворожим стрілам.

А в тій — дасть Бог! — недовгій вже боротьбі черпатимемо животворні сили з вічно живого, промінного, цілющого духа Шевченкової поезії і кріпитись молитвою з Давидового псальму:

„А Тебе благаєм!
Поможи нам. і збави нас
Вражої наруги:“

Кождий Українець і кожда Українка має в місяци марті ц. р. зложити вкладку на ВИДАВНИЧИЙ ФОНД п. н. „Учітеся, брати мої!“ (Гроші посилати на щад. кн. тов. „Дністер“ — Львів, Руська 20/I.)

Дві звістки про Махна.

Польські часописи подають дві суперечні звістки про повстанчі відділи от. Махна. На основі одної звістки, що покликується на російські урядові кола, відділи Махна мали зайняти Катеринослав. По звісткам з Риги червоні війська мали розбити відділи Махна. Сам Махно має бути тяжко ранений.

Ширіть щиро народний часопис
„Український Вістник“.
Адреса: „Український Вістник“ Львів, Ринок 10/II.

Гардінґ про Східну Галичину.

Праська „Трібуна“ з 14. марта доносить за „Corr Ocean“ з Вашінґтону: „Представники українських орґанізацій в Америці зложили президентови Гардінґови бажання й привіт іменем всіх українських кольоністів. При сьому просили нового президента, щоби він підпирав український нарід, який вже чотири роки бореться з чужими наїздниками. З окрема жадали вони, щоби північно американські держави признали українському народови право самоозначення, та щоби визволили пять міліонів східно галицьких Українців з під польського панування. У Гардінґа явилися теж жидівські делеґати, які вручили йому меморіял із просьбою о інтервенцію проти безнастанного переслідування жидівського населення в Польщі, а в справі Східної Галичини прилучилися до домагань українських делеґатів.

У відповіди делеґатам заявив президент Гардінґ, що Америка не перестане бути рівно справедливою для всіх народів і не відкаже помочи угнетеним. Зєдинені Держави заінтересовані в пацифікації европейського Сходу й будуть підпирати кождого, хто в сьому напрямі схоче повести свою політику. Те саме становище занимаємо й супроти Українців. Питання Східної Галичини ніхто доси дефінітивно не вирішив, а Зєдинені Держави незалежно від свойого відношення до Союза Народів матимуть на оці долю східно-галицького населення, якому ніхто не може насильно відібрати права самоозначення“.

По Україні і про Україну.

Делеґація до Найвищої Ради.

Як доносять з Відня, Виділ Всеукраїнської Національної Ради, для оборони прав Східної Галичини і Великої України перед Найвищою Радою, рішив вислати до Парижа спільну делеґацію з Галичан і Придніпрянців. На чолі делеґації мають станути д р Р. Перфецький і Придніпрянець О. Лотоцький.

Значіння України на Сході Европи.

Праська „Трибуна“ пише:

„Совітський режім і совітська система потерпіли на Україні повну поражку. На Україні могила могучости совітів. Україна, відмовляючи совітам харчів, загнала їх в ситуацію, якої продуктом кронштадське повстання. Коли історія большевицького руху буде закінчена, покажеться, що Україна своїм опором завдала большевизмови смертельну рану. Обставина, що большевикам не вдалося оволодіти Україною і вхопити її в кліщі своєї адміністрації вже давно вирішила про її долю, . . . а з другого боку ще треба провірити, який вплив на упадок Керенського мало занедбання ним українського питання... На Сході не буде спокою так довго, як довго не будуть задовольнені змагання поодиноких націй“.

Літературна секція тов. „Просвіта“ в Ужгороді.

Другого марта ц. р. відбулося в Ужгороді засідання літературної секції тов. „Просвіта“, якої цілию є видавати наукові книжки, часописи та розвивати українське письменство. Вибрано виділ, до якого війшли, Авг. Волошин, як голова, Вікт. Желтвай як заступник, д-р Вол. Бирчак, як секретар.

Український театр в Ужгороді.

27. лютого ц. р. в ужгородському мійському театрі виставлено „Суєту“ Карпенка-Карого, а 6. марта „Хазяїна“ комедію тогож автора. 17. марта виставлено „Медвідь“ і „По ревізії“ до чого додано хорові і балетні продукції.

В справі свободи віроісповідання на Прикарпатській Україні.

Губернатор Жаткович оголосив заклик до населення в якому взиває вірних усіх віроісповідань до взаїмної толеранції і пошани віроісповідання.

Шевченківські свята.

Великий Шевченківський концерт у Львові.

Концерт для відсвяткування 60-тих роковин смерти незабутнього Кобзаря Тараса Шевченка відбувся вчера і випав величаво. Звіт подамо в слідуючому числі.

Болехів.

Обходи дня 10. марта с. р. остануть довго в памяти громадян Болехова. О 10. год. рано помянуто поляглих борців України Службою Божою і Панахидою. Службу Божу відправив о. сов. Давидович, до Панахиди стануло пятьох священиків. Принагідну проповідь виголосив о. В. Сухий, сотрудник Болехова. Церков була заповнена людьми. Вечером того дня відбувся концерт в честь Т. Шевченка. Саля „Сокола“ була битком наповнена. Концерт зачався відспіванням „Заповіту“ — по нім слідувала святочна промова о. Ґаландюка, місцевого катихита. В програму концерту входили чотири точки мішаного хору, Січинського: „Дніпро реве“, Стеценка: „Сон“, Людкевича: „Дума про козака Мороза“, Лисенка уривок з опери „Утоплена“, „Майська ніч“. Крім сього сольо скрипкове, сольо сопранове Нижанковського „Минули літа молодії“ і дві декламації. Живим образом і відспіванням народнього гимну закінчено свято. Концерт випав справді величаво. Яка бадьора думка при тім, що концерт виконано силами самих тутешніх міщан. Заслуга в тім адв. д-ра Зволинського, який з міщан Волоського Села (ad Болехів) зорганізував хор і солідно попрацював над ним.

(вс)

Бучач.

Дня 10. березня с. р. обходив Бучач враз з найблизшою околицею урочисто 60-літні роковини смерти Тараса Шевченка.

Ранком о год. 10-ій відправив місцевий парох о. Н поминальну Службу Божу за спокій душ поляглих борців за волю і долю України, відтак о. Д. в цвітистих словах підніс заслуги всіх тих, які за ідею, за правду і справедливість не вагались жертвувати своє життя. По проповіди відправлено Панахиду, до якої стануло 6 священиків. Співав мішаний хор під умілою управою п. С.

Церков о. о. Василіян, в якій Богослуження відбувалось, була переповнена. Вся місцева українська інтелігенція, шкільна молодь, міщане і селяне з найблизших сіл прибули численно, щоби зложити пошану тим, які зложили на жертвеннику Батьківщини найбільшу цінність — своє життя. По Богослуженню відбулись так у виділовій школі як і в ґімназії для молоді української на-

Д-р Ярослав Горанський.

Із нашого наукового руху.

(Збірник львівської Ставропігії. — Минуле і сучасне. — Студії, замітки, матеріяли. Том I. Під редакцією д-ра Кирила Студинського. Заходом Ставропігійського Інститута. Львів, 1921. Ст. I—II + 1—371. 8°)

Отся обемиста книжка з неодного боку замітна. Передовсім це уперве виступає львівський Ставропигійський Інститут із науковим видавництвом у чистій мові свойого народу. До часу великої світової війни держалася тая інституція в зачарованому крузі москвофільства й не могла спромочися на українську книжку. Тому дуже розумно зробила Ставропигійська Старшина, що, не зважаючи на такі тяжкі для книжки часи, рішилася видати цей Збірник — це видимий знак, що Ставропигійський Інститут навязує знов до своїх славних традицій служити власному народови й причинятися до розвитку його духового життя. Я певний, що наша публика горячо повитає цю віднову наукової діяльности Інститута.

А не було так легко зложити цей Збірник. Коротке „Вступне слово“ (ст. I—II). написане редактором Збірника проф. Кирилом Студинським кидає дуже цікаве світло на його історію. Душею видання книги був д-р Василь Щурат. Він піддав теми праць і розділив їх поміж поодиноких людей. А що в Збірнику маємо праці з областий, досі майже не порушуваних у науці, то зрозуміємо заслугу д-ра Щурата, тим більше, що він не тільки служив усе авторам розвідок своїми цінними радами, але й часто давав їм сам у руки матеріял, видобутий із трудом із Ставропигійського архіва, з котрого остали тепер ледви незначні останки.

Не менше тяжкої задачі піднявся й проф, К. Студинський. Під скромною назвою „редактора“ Збірника криється ціла низка незвичайно важкої й томлячої праці: редактор не тільки приготовляв до друку рукописи надісланих розвідок, але й переводив сам коректу й под. І тому просто гідне подиву, що за нецілий рік вспів проф. Студинський помимо усяких перешкод видати цю книжку, (друк почався у марті 1920 р.) А тим більше оцінимо цю величезну працю проф. Студинського, котра заняла йому близько рік часу, коли возьмемо під увагу, що усе те зробив він просто даром, бо заплата по 40 (сорок!) мк. за редакцію від аркуша ніхто не буде вважати заплатою. Також і автори дістали дуже низькі ремунерації, бо ледви по 320 мк. за аркуш. З того бачимо, що цей Збірник побачив світ, дякуючи справжній ідейности цілого ряду людей — тому й книгарська ціна його така невеличка (120 мк. за неоправлений примірник). Збірник починається працею Александра Барвінського п. н. „Ставропигійська церква Успенія Пр. Богородиці у Львові і заходи коло її обнови і прикраси“ (ст. 1—54). Тут зібрано старанно вістки про давніщі церкви Успенія Пр. Богородиці у Львові, про попередницю нинішньої церкви від положення під неї підвалин у 1591 р. до 1779 р. й подано займаву історію її обнови (разом із злученою з нею Трехсвятительською каплицею). Отже довідуємося про зміни у внутрішнім устрою церкви й про змагання Ставропигійської Старшини до обнови церкви з початком XX ст. Ці останні змагання підперто цілим рядом актів. А справа з відновою Успенської церкви у Львові до часів війни представляється як справжній скандал. Помимо щирого змагання чужинців до відповідної обнови церкви мала тодішна Старшина так мало зрозуміння для краси цеї монументальної будівлі, що відважилася поручити її мальовання малярови, що в нечувано скандальний спосіб обходився із цим твором штуки. І щойно прочитавши цю правдиву мартирольогію обнови, зрозуміємо, в яких клопотах знайшлася теперішня Старшина, що хотіла дійсно сумлінно обновити поки що бодай каплицю. Праця радн. Барвінського є цінним причинком до руйнуючої москвофільської господарки по наших інституціях.

Великою сумлінністю й просто муравлиною пильністю вражає нас праця Амврозія Андроховича п. н. „о. Іван Горбачевський, примірний парох Ставропигійського Братства (ур. 1743+1806) (ст. 55—98). Тут подано докладний житепис сього майже невідомого широкій громаді діяча й обговорено його діяльність як пароха львівської Ставропігії, опікуна убогих, як борця за права капітули, за капітульні і Ставропигійські фонди, як прокуратора Василіянок, як члена Ставропигійської Старшини, префекта книгарні, цензора, його заслуги для Ставропигійської друкарні, архіва й парохіяльної бібліотеки. Була се, як бачимо, широка діяльність, що приносила багато користи народови. Інтересна перед довсім боротьба Горбачевського із еп. Петром Білянським, котрий намагався усякими способами присвоїти собі капітульні фонди й хоч підвладні епископа побоялися нераз виступати надто отверто проти свойого ієрарха, Горбачевський не лякався ніяких наслідків для себе й боровся неустрашимо за правду. Так дав тут проф. Андрохович сильветку діяча сильного характеру.

Д-р Іван Брик подав у статті „Початки української преси в Галичині і львівська Ставропигія“ (ст. 99—142) важний уривок з історії української преси в Галичині, написаний цікаво й з полетом. Тут говорить він про перші заходи видавати український часопис у Галичині до 1848 р. й про історію повстання та розвитку „Зорі Галицкої“, дальше подає гарну характеристику редакторів і напрямів сього часопису й збирає вістки про відношення до нього руської й польської суспільности та обговорює його фінансовий стан. Мов живі стають перед нами: перший редактор „Зорі Галицкої“ Антін Павенцкий, що вмів талановото повести своє видавництво в народнім дусі на загальне вдоволення української суспільности; Михайло Коссак, що вмів за час свойого недовгого редакторства удержати „Зорю“ на тій самій висоті; а дальше москвофільські її редактори: Іван Гушалевич, що перший надав часописови русофільську закраску, Богдан Дідицький, що вмів хитрити між двома напрямами й обманювати так суспільність, Северин Шехович, що браком такту довів москвофільський напрям „Зорі“ до упадку; але хоч пробовано іще раз ратувати часопис більш народнім напрямом, се не помогло вже на довго—„Зоря“ після таких ріжних митарств упала. Усе те кинено на тлі зображения стремлінь галицької суспільности й крайно ворожого для української преси становища польських часописів. Сподіваємося, що автор схоче повернути іще до своєї праці й дасть нам ширший образ сього початкового життя української преси в Галичині, а може й схоче поширити його й на історію инших часописів.

ціональности святочні обходи 60-літних роковин смерти Тараса Шевченка.

Вечером відбувся в салі „Сокола“ святочний концерт зі слідуючою програмою:

1. Стеценко Шевченко: „Заповіт“, хор мужеський в супр. форт.
2. Святочна промова — д ра Б.
3. Привіти.
4. Лисенко-Шевченко: „Орися ти моя ниво“ — хор. міш. з фортеп.
5. Шевченко: „Сон“ — деклямація п ни С.
6. Лисенко: а) „Гей гук, мати, гук“, б) „Ой щож бо то за ворон“ — в) „Розлилися круті береженьки“ — хор. муж.
7. Завадський: „Думка“ — сольо фортеп. п ни Р.
8. Шевченко: „Розрита могила“ — деклямація ученика Ч.
9. „Молитва“ з оперети „Запорожець за Дунаєм“, сольо тенорове і мішаний хор в супр. фортеп.
10. Народній гимн.

Всі точки програми були виконані бездоганно. Хор так мужеський як і мішаний під умілою батутою п. дир. С. мимо сього, що недавно, бо перед місяцем зорґанізований, вивязався зі своєї задачі з повним успіхом

З инших точок програми заслугує на згадку привіт Великому Учителеви від маленьких дітей з Захоронки С. С. Служебниць в Бучачи, на який зложились коротенькі деклямації поодиноких малесеньких діточок і хоровий спів дітей на 2 голоси Привіти від тих діточок привитала зібрана публика грімкими оплесками, даючи тим самим вислів признання для успішної праці С. С. Служебниць в Бучачи над патріотичним вихованням наших найменших.

Взагалі так концерт, сам як і промова д ра Б. оставили по собі незатерте враження, підбадьорили і піднесли на дусі присутних, серед яких більшу половину становили селяне. З жалем і досадою приходиться сконстатувати, що за виїмком двох священиків, решта замісцевих, не зволила прибути на Шевченківське свято. Здається „страха ради іудейскаго“, мимо, що день концерту і взагалі програма Шевченківського свята були заздалегідь оголошені в часописах і публично афішами в самім місті. Один з тих „тихих патріотів“ вважав за відповідне бодай прислати 50 Мк. на „Рідну Школу“, а прочі навіть і в той спосіб не вважають за відповідне направити свій авторітет.

Очевидець.

Калуш.

Дня 10. марта 1921 святковано в нас Тарасове свято. Рано відправлено в церкві Службу Божу й Панахиду, а вечером відбувся в салі Народнього Дому концерт. Про відправу в церкві нарід не знав і тому крім шкільної дітвори майже нікого не було. За це на концерті виповнила публика салю по береги. В програму концерту входили: вступне слово, співи, гри і деклямації. Вступне слово виголосив о. Майорчак, а співи виконав міщанський хор під управою п. Захнея. Скрипкове сольо п. Сандурського при дострою пані Долинської і деклямація „Сон“ п. Павлишина були так добре виконані, що могли вдоволити навіть дуже вибагливу публику.

По відспіванню „Ще не вмерла“ розійшлася публика домів. На наше здивованнє довідалися ми слідуючого дня, що наші сусіди держали остре поготівля цілу ніч, боячися якихсь вимаячених заворушень.

По волі цих, що вибрали Комітет, мав весь дохід йти на фонд „Учітеся“. Тимчасом не вшановано цеї волі і половину обходу призначено на читальню „Просвіти“. Хоч Львів на це згодився, апелюємо до Комітету і Виділу читальні в Калуші, щоби й цю другу половину доходу післати до Львова на фонд „Учітеся“, бо чейже нема сумніву, що фонд такий о много важнійший, як направа Читальні, тим більше, що калуських міщан стати ще на направу Читальні.

Калуський.

Зїзд Просвіт на Волині.

15 го лютого сього року в м. Луцьку відбувся Зїзд представників Просвіт та їх філій на Волині. На зїзд зїхалося понад півсотні осіб. Метою зїзду було докладне обговорення та скоординування діяльности Просвіт та инших культурно просвітних орґанізацій Волині.

Щоби здійснити свої заміри та зреалізувати завдання Просвіт на Волині (а завдання наших Просвіт не з легких і праці тут безліч: перед нами, — й опіка над дітьми-сиротами, які винародовлюються в чужих захистах; і дошкільне виховання; й безмежна праця по позашкільній освіті; й сама навіть шкільна освіта, атже польський уряд справу українського шкільництва на Волині тамує і своєю політикою допровадив до занепаду й цілковитої руїни; нарешті українська інтеліґенція Волині, що гуртується головним чином коло Просвіт, не може бути пасивним глядачем і економічного занепаду країни — завішення діяльности місцевих кооперативів та навіть, завдяки семилітньому лихоліттю, роспаду багатьох спілок), для того ось і постановлено було на зїзді — поодиноким повітовим Просвітам Волині та иншим культурно просвітним орґанізаціям, істнуючим по окремому статуту, обєднатися.

На зборах опрацьовано було статут для того новоповстаючого обєднання, яке має назву: „Обєднання культурно-просвітних орґанізацій Волині“. Місцем осідку Обєднання, більшістю голосів, визнано місто Ковель. У Ковлюж ухвалено заснувати й Центральну Книжну Комору. Необхідний капітал для сього (шонайменше двіста тисяч марок), постановлено частину асиґнувати з коштів Просвіт, а також кожна повітова Просвіта мусить подбати про згромадження потрібного капіталу для книжної торговлі й в себе на місци, серед місцевої людности.

Щоби притягнути широкі верстви нашого люду Волині до чинної акції в справах самоосвіти, а також в цілях згромадження необхідного капіталу для опікунчої діяльности над дітьми бідоти, зїзд Просвіт ухвалив звернутися до епископа кременецького Діонізія й просити благословення на впорядкування по православних церквах Волині святами й неділями грошевих збірок. Окрім того, постановлено з відповідною відозвою вдатися й до панотців Волині.

Зборами теж ухвалено було нагадати учительству та взагалі інтеліґенції Волині про належне вшанування памяти ґенія України: щоби й по самих глухих закутках темної Волині народ наш довідався—„хто ми, чиї сини й за що закуті“...

На вільних внесках Зїзд постановив: звернутися до вищого уряду польського, щоби покладено було край, як польонізаційній, так зарівно й русифікаційній діяльности польської шкільної інспекції на Волині. Окрім того, Зїзд звертається зі скаргою на протизаконні вчинки місцевих польських властей, які не дають спроможности нашим „Просвітам“ працювати в рамах своїх статутів: атже в Ковельському повіті староство, не дозволяючи зборів у повіті, тим самим не дає можности до повставання читалень та філій „Просвіти“.

Зїзд закінчився відспіванням „Заповіту“. Після закриття Зїзду, присутні зложили на пресовий фонд, видавання свого просвітянського орґану-часописі — щось поверх двох тисяч марок польських.

Луцькою повітовою „Просвітою“ для учасників Зїзду була 14. лютого вистава „Паливода“, а 15. лютого Драматично-музичною секцією луцькоїж таки „Просвіти“ впорядковано було концерт. Після концерту, пізно в вечері, участники Зїзду опустили помешкання луцької „Просвіти“ з непохитною вірою про скоре наступлення кращих для нас днів.

Марко Луцкевич

При зміні адреси просиме не забувати подати і попередну свою адресу.

Політичний процес в Станиславові.

Промова оборонця д-ра Льва Бачинського.

(Докінчення.)

Третій факт се розмова підсудних Шкандрія, Сенишина, Попадинця і Щербія в хаті сього послідного, підслухана стоячим під вікном поліціянтом. Підсудні згідно подають, що говорили вони на зальотах до дівчини про те, що війна кінчиться і що буде можна без перешкоди женитися, а на се оден з присутних відозвався, що коли Поляки погодилися з большевиками, то ще може нова війна настати, бо от Гута виповість війну Рибному, а тоді Рибно замкне дорогу Гутянам до Станиславова і вони не будуть могли носити на торг віники і стільці. Поліціянт зачув під вікном бесіду про замкнення дороги і подав се до відомости розвідчика Внучковского, а сей, що всюди вітрить повстання, доглупався в своїй голові, що підсудні хотять Полякам замкнути дорогу до „Малопольски“, і так з жарту сільського сміхованця, уковано повстання, під якого замітом підсудні близько 5 місяців остають в слідчій вязниці. Переслуханий на розправі поліціянт признав сам, що бесіда йшла про стільці і віники, яких звичайно в повстанню не уживається. Остає ще послідній факт а се розмова Внучковского з підсудним Стефаном Матвієвим.

Оба вони згідно подають, що Внучковскі представився за Українця і розпитував про повстання, яке має вибухнути 22. серпня в Станиславові і що Матвіїв признав перед ним, що таке повстання постановлено на нараді, що відбулася в хаті учителя. Зізнання їх ріжняться лише тим, що Внучковскі удержує, що попав на слід великого заговору, а Матвіїв каже, що піддурив Внучковского на те лише, щоби він — розпитуючи ріжних людей про повстання — натрафив на такого, що доніс би до власти і спричинив арештовання Вучковского. Не підозрівав бідний Матвіїв, що перехитрить сам себе, бо Внучковскі на нього зробив засідку та по сій розмові завів його просто до тюрми.

Зізнання помершого свідка, учителя Маркевича виказує цілковиту неможливість наради в його помешканню, в котрім тоді кватерувало польське військо, а ся обставина звільняє мене від обовязку виказувати, що на мнимім признанню Матвіїва нема ані тіни правди, і що треба вірити Матвієву, що він з розмислом говорив Внучковскому неправду.

Мушу однакож напятнувати поступовання Виучковского, котрий на спосіб членів російської охрани вкрадається в довіря своїх жертв, подаючи себе за заговірника, уділяє тим жертвам усіх подробиць мнимого заговору і в сей спосіб, як правдивий аґент провокатор втягає

У зовсім недоторкану досі у нас область вводить нас невеличка стаття д-ра Івана Крипякевича „Ставропигійська літоґрафія в рр. 1847—1854“ (ст. 143—159). Се, здається, перша спроба в нашій науковій літературі подати картину з історії нашої літоґрафії. Ставропигійська літоґрафія, четверта з ряду у Львові, повстала в 1846 р., а першим її керманичем був Німець Йосиф Ваґенер. Автор подає спис осіб, що працювали в сій літоґрафії в 1847—1849 рр. і спис праць виконаних нею в сих роках (числом 12), при чім додано до усего іще кілька актів. Інтересна праця д-ра І. Крипякевича є важним причинком до історії нашого ґрафічного мистецтва.

Дуже симпатичну працю дав В. Карпович у статті „Дзвони церкви Успенія Пр. Д. Богородиці“ (ст. 160—184). Ся праця, оперта на докладнім перестудіованню літератури предмету й на вишколенню автора питаннях того рода, подає історію в дзвонів Успенської церкви у Львові: Александра (з половини XVI в., названий від імени молдавського воєводи Александра), Івана (жертва кн. Корецького з 1571), Кирила (жертва Константина Корнякта з другої половини XVI в.). Дудки (вже був у половині XVII в.) й Середнього (вже був із початком XVIII в.) Із тих старих дзвонів заховався до нині тільки найбільший Кирило (важить 3.200 фунтів) — инші перетоплено передовсім у часі великої світової війни. Історія сих дзвонів розказана дуже талановито. Вони являються немов живими єствами, що стають до боротьби за права української народности у Львові чи з міською радою чи з Домініканами. Правдива мартирольоґія сих дзвонів і їх оборонців (що мусіли нераз вандрувати за них до вязниці) представлена автором так вміло, що перед нами розграється немов правдива драма. Тільки життя вмів п. Карпович викреса ти із тих спіжевих велитів.

У нетрі галицького москвофільства вступаємо із замітною статею Михайла Тершаківця „Роля Ставропигії у виданню Дениса Зубрицького: „Історія древняго галичско русскаго княжества“ і т. д., та його брошури „Анонимъ Гнезненскій“ і т. д. (ст. 185—246). Тут застановляється автор поперед усего над питаннєм, чому Зубрицький написав свою історію по московськи й чому видав її в межах Австрії. Причину того бачить він у бажанню Зубрицького познайомити Галичан із „русскою“ історією й московською мовою, при чім Зубрицький посунув се своє бажаннє аж до зогиджування української мови й натягання історичних подій до виказання єдности „русского“ народа. І такий твір піднялася друкувати Ставропигія й заключила із Зубрицьким умову, котру він сам представляв перед чужинцями (Москалями) як крайно некористну для себе, а котра на ділі, як се виказав безсумнівно Тершаковець, принесла йому значні користи, а Ставропигії — втрату, бо останнього тому не розпродано іще й досі. Дальше обговорено справу друкування „Історіи“ й реклями для неї та висліду сеї доволі сильної реклями. З усего бачимо, що на загал галицька суспільність помимо усяких заходів поставилася досить зимно до твору Зубрицького, що думав зробити ним епоху в Галичині: „Історія“ розходилася слабо, а дещо з неї таки майже зовсім не розійшлося. Праця проф. Тершаківця написана дуже сумлінно, на усе зібрав автор силу доказового матеріялу. Видно з неї, як Зубрицький з одного боку заробляв добре на Галичанах, а з другого боку ганьбив і осмішував її перед чужинцями.

Найбільшу статтю в сім Збірнику дав Микола Голубець п. н. „Українське малярство XVI—XVII ст. під покровом Ставропігії“ (ст. 247—324). Тут відкриває автор багато нового й подає цінну главу з історії українського малярства, отже з поля, на якому маємо поки що дуже мало робітників. У своїй статі виказує д. Голубець у супротивности до польських дослідників (передовсім Лозінського), що у Львові було в XVI. і XVII. в. багато малярів Українців, з котрих деякі були справжніми артистами. Їх становище ставало що раз тяжше супроти нетерпимости польських малярів і властий. Але помимо того українське малярство держалося й розвивалося. Не малу ролю в підпиранню сього малярства відограла й Ставропигія. З численних праць тих малярів заховалося до нині тільки небогато, та й з того вивезено майже усе в Росію. Голубець обговорює докладно усю літературу предмету й задає собі мозільної праці, подаючи спис львівських малярів-Українців XVI—XVII. ст., позбираний очевидно з найріжнійших жерел. Бачимо там назви 75 малярів і 11 дереворитників XVII. в. На сьому місці годі нам застановлятися близше над працею д. Голубця; але завважимо тільки, що її висліди є визначні й вона може стати основою до дальших праць у сьому напрямі, тим більше, що д. Голубець зібрав тут сумлінно літературу предмету. Важне й те, що автор справляє невірні або й злобні гадки про наше малярство, розсіяні по працях деяких польських дослідників. Вкінці маємо дві статі д ра Іляріона Свєнціцького: „Дещо про печатню Успенського Братства у Львові та її видання“ (ст. 325—332) і „Временникъ Ставропигійського Института“ і його значіння для розвитку історично-філологічних дослідів Галичини“ (ст. 333—339). Перша статя — се цінний причинок до історії наших друкарень. Вона оповідає про відносини відомого друкаря Михайла Слезки до Ставропигійського братства у Львові. Братство користувалося зразу працею Слезки, не маючи відповідного друкаря, та опісля почало з ним процес, коли Слезка роздобув собі привілей на друкованнє церковних та учительних книг грецьких, славянських і руських, до чого право хотіло мати тільки братство. Процес скінчився аж після смерти неуступчивого Слезки викупном його друкарні й привілею. Подібні справи були іще й з иншими людьми, що видячи доходи із книжок, видаваних львівською Ставропигією, намагалися й собі користати з того. Так отже подає тут д-р Свєнціцький справді інтересні епізоди з історії українських друкарень і книжок, доповнюючи їх списом невідомих бібліографам видань братської друкарні в 1648—1793 рр. — Друга статя обговорює коротко праці, помішені у „Временникахъ Ставроп. Инстит.“ з области, історії, фільольоґії, етноґрафії й біоґрафії та топоґрафії.

Бачимо з усего, що „Збірник львівської Ставропигії“ подає жогато такого, що повинно зацікавити й ширшу громаду; для науки його значіннє в тім, що в ньому много нового для пізнання культурних відносин у Галичині з часів і областий, дотепер мало порушуваних вченими. Для ліпшої орієнтації в богатім матеріялі Збірника додано показчик, виготовлений автором отсеї статі.

невинних людей в свої сіти та заводить їх під шибеницю.

Внучковскому, що мишкує від села до села і за те бере платню, байдужна судьба Стефана Матвієва, що втратив в наслідок його доносу службу при залізниці, байдужа йому доля семеро дітей Матвієва, та світла державна прокураторія повинна виступити проти Внучковского з тою самою строгістю, з якою виступила проти підсудних особливо, що обовязують ще у нас закони, які найострійше забороняють вести доходження способом п. Внучковского і всі інструкції для слідчих органів та процедура карна не дозволяють вкрадатися в довіря посудженого, щоби від нього видобути признання.

Процеси такі, як отсей, не причиняться отже до зближення між Українцями і Поляками, а викопають хиба ще більшу пропасть між обома народами, бо безневинна 5 місячна тюрма підсудних не мине безслідно.

Дописи з краю.

Дещо про конфінованих в Скалі.

Свого часу по большевицькій інвазії арештовано в Скалі поверх 20 людей котрі входили в склад місцевого ревкому. Одні з них були вибрані місцевим населенням — другі вибраними населенням членами инші призначені повіт. ревкомом. (Охотників зовсім не було). Всіх цих людей арештовано — а по переслуханню при акомпаніяменті ударів в лице відставлено, яко більшевиків до Чорткова. Тут, замкнені всі в одній келії, ждали на переслухання цілий місяць. По місяци наступило таке саме переслухання в Скалі — та другого дня зараз звільнено всіх, з тим, що кождий в місци замешкання мусить щодня зголоситись в жандармерії. Значить конфіновано їх. От і минає 5 місяців як кождий з тих людей в день — дощ чи погода — відвідує шановну жандармерію. Декотрі з них мешкають 3—4 км. від міста — так що заки зайдеш і вернеш минає пів дня а по відпочинку який необхідний по маршу одної милі — остає пару годин до праці, з котрої підднинішний час не годен виживити навіть себе а не родину. Правда не всіх невинних арештовано. Не наша одначе річ показувати на них пальцем.

По вступленню польської жандармерії в місто занятося спеціяльно Українцями. Вони в першій мірі впали жертвою арешту, за ними Жиди. Доперва коли одна з арештованих панночок для солідарности впімнулась за тов. Поляками, котрих дефензивні молодці якось оминали, арештовано тоді для куртуазії кількох бідних польських Богу духа винних робітників, які були лиш підвладними оставлених на волі членів ревкому. Всіх таких людей конфіновано а було їх з початку 22. Коли оден з Українців до чортківської дефензиви вніс подання о звільнення від щоденних поклонів, п. поручник сказав: Tam jest 40 sprzysiężonych, którzy chcą Ukrainy — nie zwalnia się nikogo".

Відки це апокаліптичне число 40? чому не 39 або 41? — Склецький.

Плебісцит на Горішньому Шлеську.

Проблематична побіда.

До тепер не оголошено іще офіціяльного звідомлення про вислід плебісциту на Горішньому Шлеську. Обі сторони, так Поляки як і Німці ударили в дзвін побіди. З обох сторін відсвятковано побідні маніфестації а навіть відспівано „Te Deum" по церквах.

З неофіціяльних, покищо, звідомлень виявляється, що Німці осягли около чверть міліона більше голосів аніж Поляки (715.700 : 460 700); останні, одначе, потішують себе тим, що після версайського договору, рішатиме не число голосів, але громад, які голосували за одною або другою стороною. На тому становищі станули також представники французької плебісцитової комісії. В промисловому окрузі, без огляду на число голосів, за Польщею заявилося 500 громад, за Німцями тільки 300. В варшавських політичних кругах стверджують, що плебісцит не дав децидуючого без застережень успіху. Прийде, на їх думку, до поділу Шлеська, при чому Польща дістане близші до польських границь промислові округи, а Німеччина округи, які межують з нею. Польський уряд очеркне своє становище в горішньо шлеській справі щойно по одержанню офіціяльного звідомлення про результат плебісциту.

Варшавський „Наруд" пише з приводу плебісциту, між иншим, таке: „Горішно шлеське населення зробило своє. Тепер черга на польську дипльоматію. Плебісцитова побіда зовсім не усуває можливости поділу Горішнього Шлеська. Німці певне захочуть хопитися цього средства, але наша політика повинна зробити усе, щоби тій евентуальности запобігти".

З тогож приводу пише „Курєр Польскі": „Бачимо, що боротьба була дуже тяжка, що на загал результати в східних округах а по части і в південних є для нас кориснійші, аніж в західних і північних. Одра виявилася водним ділом під національним оглядом, а міста також в округах з помітною польською більшістю виявилися німецькими твердинями. Допущення до голосу емігрантів поважно затяжило на вазі. Не знаємо, точно, прінціпів, якими будуть руководитися держави при видачі оречення, можемо тільки додумуватися, що загальна конфігурація території, що під національним оглядом представляється як шахівниця, мусить бути узгляднена, то значить, що на випадок поділу плебісцитової території поміж Польщу і Німеччину мусить послідувати певного рода політична комасація".

Львівський „Дзєннік Людови" в статейці під заголовком „Безумна оцінка успіхів плебісциту" пише: „Польська преса, подаючи успіхи голосування на Гор. Шлеську, впровадила в блуд публичну опінію як через оголошування цілковито невірних цифр, як і невірні виводи, будьтоби сумаричний вислід голосування вирішував питання приналежности Горішнього Шлеська. Вмовлювано в опінію, що більшість голосів, одержана на цілому плебісцитовому терені, задецидує про нього, а тимчасом справа стоїть инакше.

Мусимо напятнувати ту частину преси, яка надзвичайними додатками електризувала суспільність, поширюючи вістки ловлені з воздуха, зовсім невірні. Що на основі тих невірних даних взивано до маніфестації, хиба на це, щоби нині, коли треба опублікувати менче корисні дані, викликати враження пораження".

„Ґазета Поранна" доносить на основі приватної телеґрами з Відня, що децизія в справі Горішнього Шлеська на основі висліду голосування має запасти найпізнійше до 1. мая ц. р.

Льондонський „Дейлі Геральд" доносить будьтоби коаліція мала вже готове рішення в справі Горішнього Шлеська. Поміжсоюзнича комісія інформувалася в Берліні точно про углеві відносини в кожному районі. Одначе поміж становищем Франції і Англії заходить помітна ріжниця. Франція домагається, щоби Німеччина задержала тільки північну частину Шлеська, Англія натомість хоче признати Польщі тільки пяту частину углевого простору.

Із студентського життя за кордоном.

Українські студенти в Чехословаччині.

Кількість українського студентства в Чехословаччині зараз є понад 750 чоловік: Прага 450, Пшибрам 28, Брно 9, Ліберець 120, Німецьке Яблінне 110, Братислава 3, з них 23 студентки. Територіяльний розділ слідуючий (приблизно): Східна Галичина 598, Велика Україна 98, Буковина й Бесарабія 30, Кубань 1, Америка (сини українських еміґрантів) 2. Приблизно 40 прц. з усьої кількости техніків, 30 прц. медиків.

Інтернаціональний студентський конґрес в Празі.

З кінцем березня — початком квітня (25.|III.—6.|IV.) ц. р. в Празі відбудеться Інтернаціональний студентський конґрес, в якому візьме участь біля 500 делеґатів від 22 націй. Перший тиждень конґресу присвячується виключно екскурсіям по Чехословаччині. Від українського студенства візьме участь 6 делеґатів. Поки що намічені делеґати: д р Домбчевський, (студент дипльоматичних курсів), Евген Слабченко (правник), Кость Паньківський (правник), Степан Панчак (експортівець).

Перенесення Вільного Університету з Відня до Праги.

Президія Української Академічної Громади в Ч. С. Р. веде переговори з Вільним Університетом у Відні відносно перенесення останнього до Праги. Завдяки прихильному відношенню до цього професора д-ра Колесси, це можливо літом вдасться здійснити.

Преса українського студентства в Чехословаччині.

Вийшло 1. число гумористичного часопису українського студентства в Празі „Віхоть". Незабаром має вийти 2. число „Українського Студента". Як перший, так і другий виходить накладом та заходами Секції Експортівців.

Хроніка студентського життя в Празі.

Українське студенство в Празі улаштувало 3. III. ц. р. вечірку з танцями. Ведеться енерґічна робота по улаштованню Шевченківського концерту, що відбудеться в квітні.

В студентських колах почувається сильна потреба в організації Всеукраїнського Студентського Союза.

Комісія для закордонних зносин при У. А. Г. веде зараз підготовчу працю.

Видавництва „Дзвін", „Вернигора" та „Дніпросоюз" офірували до книгозбірні Академічної Громади в Празі значну кількість своїх видань.

В клюбі Громади виголошено др. А. Атлясом ряд лекцій по народньому господарству на теми: I. Вступні відомости, II. Природні умови продукції, III. Праця та IV. Капітал та форми підприємств.

30. I.—2. II. відбувся зїзд чеськословацького студенства, на якому були присутні й українські делеґати.

Місія американських методистів, яка вже четвертий місяць утримує мензу для Українців-студентів, має незабаром побільшити кількість харчуючих та поліпшати їжу.

Фінансова комісія У. А. Г. в Ч. С. Р., яка веде запомогову акцію, реорганізована в „Студентську Поміч У. А. Г.

Останніми днями повстала при У. А. Г. акція правників. Головою обрано т. Бадана, секретарем п. Григоровича.

З польських справ.

Анґлійський учений про Польщу.

Відомий анґлійський публіцист і вчений Sidney Webb висловився про Польщу так:

„Польща є орудієм мілітаристичної Франції, як средство шахування Німеччини і аґресивної Польщі в відношенню до большевиків. Польща втратила усі свої симпатії на Заході, від коли відзискала незалежність. Повстала як націоналістична, еґоістична, аґресивна держава, посварена з цілим світом, домагаючися і тої землі, на якій мешкає польський народ і тої, що є історично польська. Або історія, або етноґрафія. Польща в етноґрафічних границях не заваджала би нікому і мала би спромогу розвиватися".

Варшавський „Роботнік", який помістив розмову з Sidney Webb ом називає твердження „одного з найінтелігентніщих, найбільш учених з справах суспільної політики Анґлійців"—„bredniam-и.

Польща видержавить тютюновий монополь Американцям.

В кульоарах польського сойму розійшлася поголоска, що польський уряд задумує видержавити тютюновий монополь одній приватній американській спілці на 40 літ за 6 міліонів польських марок річної оплати.

В справі амнестії.

По великодних феріях предложить польський уряд соймови проєкт амнестійного закона, в якому буде дуже широко узгляднене домагання представників лівиці відносно амнестії для політичних вязнів.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, Ринок 10.

РІЖНІ ВІСТИ.

Греція мобілізує.

Грецький король Константин — як доносять з Парижа — видав до людности маніфест, в якім заповідає покликання під оружя трьох річників для скріплення грецьких відділів на Сході.

Протисовітське повстання на Білоруси.

Бюро Вольфа доносить з Баранович що білоруські повстанці зайняли дня 16. ц. м. Мінськ. На сторону повстанців мало перейти 8 совітських дивізій. В Мінську проголошено незалежність білоруської народньої республики.

Ленін за створенням коаліційного уряду?

З Росії наспіли чутки, що Ленін веде переговори з некомуністичними партіями, а саме з ес-ерами і меншевиками. Ці переговори мають на меті створення коаліційного уряду.

Жидівський погром в Гомельщині.

Покликуючися на автентичні жерела „Dresdner Stimmen" доносять, що в околицях Лоєв, Непід і Любавід гомельської землі вирізали повстанці селяни всіх Жидів з мести за більшевицькі реквізиції. Жидівська делеґація, що прибула до Москви твердить, що вимордовано 22 тисячі Жидів.

Українсько румунський торг. договір.

Радіо з Москви доносить: По донесенням з Одеси, заключено між представниками румунського правительства і представниками правительства України договір у справі товарообміну. Договір входить в життя по ратифікації обома правительствами.

ТЕЛЕҐРАМИ П. А. Т.

Німецька відповідь.

Берлін. Нині передполуднем буде мабуть вислана відповідь німецького правительства на ноту репараційної комісії в Парижі.

Баварія проти розоруження.

Берлін. „Б. Тбт.“ доносить з Мінхен: Баварська рада міністрів, котра зібралася, щоби зайняти становище супроти закона про розоруження, станула однодушно на становищі през. Кара, що баварські орґанізації самооборони не підпадають під постанови нового закона і тому повинноcя їх дальше удержати. Дальші рішення мають запасти в дорозі переговорів між баварським правительством і правительством німецької держави.

Російсько-американські переговори.

Москва. Радіо. Предс. всеросійського комітету Калєнін вислав до конґресу Зєд. Держ. Півн. Америки і до през. Гардінґа ноту, в якій заявляє, що совітська Росія заключивши торг. договори з рядом держав, відчуває брак договору з Америкою, яко факт незвичайно анормальний і шкідливий. Всеросійський центральний виконуючий комітет предкладає тому вислання спеціяльної делеґації для навязання переговорів з американським правительством у справі взаїмних зносин і в справі розпочаття торговлі між Росією і Зєд. Державами.

Франція відпекується Врангля.

Льондон. По донесенням з Царгорода, французьке правительство повідомило ґен. Врангля, що не може довше поносити коштів удержання його війська. Тому Франція предложила Врангленви, щоби постарався о амнестію для свого війська в Росії, щоби міг потім вислати його до батьківщини, або також евентуально до Півден. Америки. Французьке правительство готове прийняти війська ґен. Врангля до французької чужинецької леґії.

Сімонс про Гор. Шлеськ.

Прага. „Пр. Тгт.“ з Берліна. Мін. загр. справ д-р Сімонс повитав учера на берлінському двірці поїзд з повертаючим гор. шлеськими еміґрантами. В промові до них заявив міністер: Ми виграли боротьбу. Гор. Шлеськ заявився за нами. Дякую вам за поміч. Без сумніву потерпіли ми втрати, але загальна побіда наша. Населення Г. Шлеська сконстатувало, що Г. Шлеськ мусить остати при Німеччині. Міністер закінчив промову окликом в честь Гор. Шлеська.

Теш. Шлеськ за Зак. Україну?

Прага. „Нар. Пол.“ дементує поголоски поширювані берлінськими часописами, начеб між Польщею і Чехословаччиною заключено договір, на основі котрого Поляки в разі побідного плебісциту на Гор. Шлеську зобовязалися віддати цілий Теш. Шлеськ за Закарпатську Україну. „Нар. Пол.“ зазначує, що ці поголоски видумані і безтолкові.

Подяка.

Отсею дорогою складаю найщирійшу і найсердечнійшу подяку Вп. Панови д-ру А. Беднарскому, професорови окулістови у Львові за всі Його вельми успішні заходи, котрі на протязі одного року довели до повного вилічення мене з тяжкої недуги ока.

У Львові, дня 20. марта 1921.

Софія з Сабатів Федорцева.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

З дороги життя.

Весні

І знову нам Тебе прийшлося взріти,
Чудова Весно, благодатна мати, —
Злинула Ти світи розмалювати —
І на могилах посадити цвіти...

Злинула Ти—і ласки ненадійні
Посієш знову у зболілі душі —
Пробудиш нас із зимової глуші —
І на шляхи зведеш далеко-мрійні...

І.. ми підем—шукати ідеалу,
Як завжди йшли... та чи даремно знову?
Не вже із мук із нашого запалу
Ніщо не вийде, Весно пречудова?

Дай віру нам, що чар—проміння Твоє
Освітить нам шляхи важкі, тернисті, —
Побідно вийдем із кровавих боїв —
І до мети дійдемо раді, чисті!

Воля.

...Я бачив сон. Між скелями в горі
Ґранітна стать предивної чар-діви,
Приснилася мені...
Найкраща з дів і з чарівних богинь,
Яку мені побачить довелося
У притворах святинь.

З брилянтами корона на чолі —
В ногах закляті грозна винограду,
Мертвецькі — камяні...

Хто будеш Ти? Чи зраджена любов,
Що серце їй на віки скамяніло —
І сціпеніла кров?
Чи Воля та, що ждемо ми її,
Вонаж заклята ворогом на віки
На кремяній скалі?...

Юра Шкрумеляк.

НОВИНКИ.

— **На поміч українській незалежній пресі зложили:** Петро Стойко 200 мк. кличе: Віру Скурську. Кир. Жарківський 300 мк. Ляхович Евген 1000 мк. кличе: п. Безівних, Куткір і Северина Рубіна, Бібрка. Віра Яцкевич, Львів 200 мк., кличе: Олю Бохенську, Сяху Пристаївну і Янку Делькевич всі у Львові. Др Роман Секела адвокат в Перемишлі 1000 мк.. кличе: о. Михайла Кручковського декана в Нагачеві, радника Теофіля Карачевського в Рогатині і д-ра Ярослава Секелу у Львові. Михайло і Зофія Процаки 200 мк, кличуть: о. Івана Фединського пароха, Дмитра Барана дяка, Івана Барана секретаря і Андрука Луку війта всі з Любіня великого. Марія Зельська Полоничі 500 мк., кличе: дир. нар. школи в Глинянах п. Головчака Мих., Стефанію Височанську з Перегноєва, Ярославу Зельську з Милятина, Евгенію Курчабову з Неслухова. Волод. Вітошинський Грибів 300 мк. Іван Олійник Клепарів 100 мк. кличе: Андрія Мандзюка, Миколу Струка, Миколу Ломагу, Антона Коцана, Григорія Рондяка, Дмитра Сороку, Клепарів.

— **39 нових членів добродіїв „Українського Горожанського Комітету“:** Юліян Гарух, др. Юлій Савчак, Михайло Галібей, Дмитро Гильдира, Йосиф Делькевич, др. Альфред Говикович, Станислав Марусин, Р. К, Володимир Децикевич, Володимир Бохонко, др. Станислав Старосольський, Адольф Подлєвський, Блянка Баранова і Спож.-торг. Спілка „Добробут“, всі зі Львова; Сенатор Сергій Шелухін, др. Л. Мишуга і Є. К. з Відня; Микола й Ліна Малицькі з Шляхтинців, Олекса Гарасимів з Тарнавки; Юрій Шмерековський з Копичинець; Юрій Дудрович з Бурштина; Дмитро Ляшкевич з Августдорфу; Микола Грещук і Микола Бордун з Балок; „Аматорський кружок“ — Жидачів; др. Іван Сохацький з Калушм; Володимир Левицький з Винник; Тома Стебницький з Висипівців; Зеновій Матковський з Жукотина; Читальня „Просвіти“ з Хмільної; Іван Шепарович з Колодіївки; Микола Б. з В.; Маріян Стахурський з Ропчиць; др. Олекса Синенький з Чорноківців; Марія Притуляк з Ракової; о. Іван Коцик з Щитівців; Осип Кебузінський зі Стрия і Юрко Ткачук, начальник громади Королівка п. Коломия іменовані членами-добродіями „У. Г. К“ Юрко Ткачук зложив вкладку Мп. 2000, „Аматорський кружок“ з Жидачева Мп. 1950, др. Альфред Говикович Мп. 1500 — всі инші по Мп. 1000.

— **Гіґієнічно-лікарська опіка над дітьми.** Розпорядком польського Міністерства Публичного Здоровля з дня 25. серпня 1920. утворено на области б. австр. займанщини повітові комісії для справ гіґієнічно-лікарської опіки над дітьми, які установлено при санітарних властях І. Інстанції при свівучасти фондації польсько-американського Комітету помочи дітям (П. А. К. П. Д). Цілю цих комісій є: а) зорґанізування на території їх діяльности гіґієнічно-лікарської опіки над вбогими вагітними жінками; б) над немовлятами і їх матерями; в) над дітьми перед шкільним і в шкільнім віці; г) контроля санітарних умов, в яких живуть діти; ґ) реєстрація неправесних, божевільних і фізично-упосліджених дітей.

— **Плян Американського Червоного Хреста на 1921 рік.** Обговорюючи діяльність А. Ч. Х. проєктовану на 1921 рік і покликуючи Американців до його попертя, полковник Robert E. Olds, комісар АЧХ. на Европу, який недавно був в Польщі, висказався так: „Історія поучує нас, що всім великим війнам постійно товаришить ціла хвиля хворіб і з них випливаюче загальне ослаблення людських орґанізмів. Цю небезпеку треба взяти під увагу і нині, значиться, стояти в поготівлю, щоби ставити успішний опір. В Европі царюють ще всілякі хороби, голод і нужда. Проте обовязком Американського Червоного Хреста є вести на дальше ратункову акцію, але до цього треба грошей. Передовсім діти в цілій Европі потребують ратунку. Це є безуслівно найважнійшою задачею теперішньої хвилі і ціла людськість повинна її взяти собі до серця. Через остаині літа діти були безуслівно недостаточно і невідповідно відживлювані, а тому вислід є такий, що далеко скорше западають на здоровлю; хороби в цих условинах поширюються з застрашаючим темпом. Сиріт по жовнірах є тепер в Европі, як доказують статистики, 11,000.000 (одинайцять міліонів). Мусимо проте доложити всіх зусиль, щоби ті діти ратувати і запевнити їм нормальні умови розвою. Тут ходить чейже о будуччину. Про це не можна забувати, коли уважаємо, що маємо право до життя. Американський Червоний Хрест розпоряджаючий відповідними середниками і укваліфікованими робітниками може успішно боротися з хоробами, опікуватися хорими та винуждїлими дітьми як також здоровими, щоби до цих хоріб не допустити, а цю задачу може виконати в цілій Европі.“

— **Стрілянина у Львові.** Площа св. Духа у Львові була минулої неділі видовищем мало що не фільмової траґедії. Заіндаґований старшиною головної варти сержант, відповів шутками. Обурений старшина стрілив двічі до індаґованого. Сержант схопився тікати, але надумався і завернувши почав стріляти до команданта варти. На варті і серед уличної публики повстала паніка. Поручник з варти при допомозі жовнірів тимчасом уганяв далі за сержантом, що вистрілявши один маґазинок, заложив другий і стріляв куди попало. Щойно по вистріленню останньої кулі дався, — як виявилося — пяний, сержант обезброїти зібраній публиці і варті і відвести до Іванової хати. Це сталося, як пише „Ґазета Вечорна“ щойно тоді, коли ціла товпа уоружених і неуоружених людий здобула певність, що пяний сержант є безборонний.

— **Денатурований спірт.** Львівський маґістрат подає до відома, що з днем 23. марта розпічнеться в районових склепах продажа денатурованого спірту, а то в скількости по пів літри на родину за стягненням 3 купону з нової споживчої леґітимації. З купном треба спішитися, бо запас спірту невеликий. Продаватимуть ці склепи: І. дільниця: Драпала, Пелчинська 8; Пордес, Зелена 34; Скиба, Зофії 22; II. дільниця Габеркорн, Ґловацкого 9; Каннер, Городецька 10; Плевер, Клепарівська 10; Віцер, Янівська 96; III. дільниця: Фрухтман, Пленська 3; Ляндесберґ, Костельна 2; Рад, Жовківська 46; Шапіра, Замарстинівська 7; Вайтгорн, Сонічна 21; Нахтґайст, Полтвова 5; IV. дільниця: Файн, Пекарська 18; Гавришкевич, Піскова 1; Каліцінський, Піярів 41; Калісман, Кохановського 14; Сокаль, Личаківська 24; Кребс, Личаківська 3; Якобі, Слодова 3 а.! V дільниця: Фіш, Сербська 1; Нафталей, Собєского 27; Яворська, Сташіца 8; Сунік, Бляхарська 22; Пільпель, Боімів 23; VI. дільниця: Гаврон, Байки 9; Гебенштрайт, Казимирівська 43; Крулік Мунд, Городецька 75; Климко, Потоцкого 42; Піляцінські, Польна 11.

— **Зміни на почті.** На аґенції почтові змінюється з днем 1. квітня отсі почтові уряди: Кривчан. Сяном (приділено до почтового уряду в Дубецьку); Ходовичі (приділено до Стрия); Мишковичі (приділено до Микулинець) — Місцевий округ доручень цієї аґенції творять громада Мишковичі з присілками Гробелька Ялівка, замісцевий округ творять село Лука велика з присілками Хатки і Гулька, та село Чарторія. — З днем 1. мая нечинний почтовий уряд Пишківці перемінюється на почтову аґенцію і приділюється її до Бучача (замісцевий округ доручень: Медведівці і Трибухівці). Почтовий уряд Пустомити приділюється як почтову аґенцію до Щирця к. Львова.

Реквізиція помешкань для польських військових старшин і урядовців.

Обовязок достачувати мешкання на потреби війська, а саме для старшин і військових урядовців накладає закон з 8. квітня 1919. в. д. д. п. ч. 31. пд. 262. в першій мірі на заряди міських і сільських громад. Аж коли ці заряди самі не мають в розпорядимости ніяких мешкань, дає їм закон право реквірувати мешкання у приватних осіб, виключаючи при тім виразно зареквірування мешкань занятих властями і державними урядами.

У приватних осіб можуть громадські уряди зареквірувати а) цілі мешкання, в тім случаю коли їх власник або уживаючий постійно є неприсутний, б) часть мешкання, а саме поодинокі комнати, але тільки в той спосіб що 1) коли мешкання займає одна особа, належить оставити стільки комнат, з скільки осіб складається родина, однак найбільше можна оставити чотири комнати. Це значить, що родина з двох осіб буде обмежена до мешкання з двох комнат, родина з трьох осіб до трьох комнат, а з чотирьох і більше осіб лише до чотирьох комнат. В число комнат, що мають остати вільні від реквізиції не можна вчисляти такі комнати, що служать для виконування звання (робітні канцелярії і т. д.) та не є признані на мешкання як передкомнати, комірки, наконець комнати заняті піднаємцями, що не належать до родини головного наємця. Такі убікації є вільні від реквізиції.

Мешкання зареквіровані в цілости мають бути повернені власникови або ужитковцеви в цілости або в части, коли власник або ужитковець верне, а то в той спосіб, щоби збережено вище згадані реквізиційні норми. Зареквіровані комнати мають бути віддані зі знаходячимся в них умебльованням. Під умебльованням належить розуміти предмети домашнього уладження, конечного для щоденного життя, а з окрема стіл, стільці, ліжко, шафа, посудина для умивання і т. п. До достачування предметів, яких той, в кого реквірується мешкання не має або предметів, що служать для спеціяльної вигоди, ніхто не є обовязаний.

В Галичині за зареквіровані мешкання платить скарб польської держави слідуючі винагороди а) у Львові за старшину до полковника, за одну комнату три марки, вище полковника за дві комнати пять марок денно, б) у всіх повітових містах 80 прц., а в инших місцевостях 60 прц. повищих квот. Це винагородження має платити гром. заряд. Коли чинш, плачений льокатором за зареквіровані комнати є вищий, як винагорода на основі цього закона, то льокатор має право платити власникови за ці комнати тільки таку квоту, яку він за них одержить. Шкоду поносить власник дому, а не льокатор.

Цей закон обовязує і двірські обшари. Однорічну важність цього закона продовжено законом з 23|4 1920 В. З. Р. П. ч. 37. Тому він обовязує до 11|4 1921 включно.

Так представляються постанови закона про реквізицію мешкань для військових старшин і урядовців, але инакше воно виглядає в практиці. Головно в повітових містах реквіровано більше комнат, як це дозволяє закон, будьто в той спосіб, що зачислювано такі комнати, яких по думці постанов закона не належить брати в рахунок, будьто прямо переходжено до порядку над законними постановами. В таких случаях належить внести представлення до староства, у Львові до Намісництва. Тут належить звернути увагу, що значне число осіб, в яких зареквіровано мешкання, не побирає винагороди переважно тому, що інтересовані не упоминалися о неї. Вони повинні негайно внести подання до громадського уряду, коли би він не полагодив, відкликатися до староства.

По всякі пояснення в цих справах належить звертатися до Правної Поради У. Г. К. у Львові Домініканська 11.

Пекуча потреба.

Відрадно чути гарний клич, який скрізь у нас тепер лунає: „Рідна Школа!“ — Та поруч із цим кличем конечно сплітається другий: Книжки для Рідної Школи. А скільки нам ще недостає до сього, хоча чимало може й не з нашої вини, це ми всі знаємо.

Мені, як фільольогови, забажалося звернути увагу на одну діймаючу недостачу у нашому письменстві, а саме, на недостачу перекладів із клясичної, тобто грецької й римської літератури. Та на це звертав мою увагу й не фільольог, а звісний історик проф. Василь Білецький, що відчув вагу тієї недостачі мабуть краще, чим неодин фільольог. Культурні народи давно це мають. Скільки то молоді, що їй не судилося перейти клясичне образованнє, на якому всеж таки основується загальне знаннє. А можна його набути самому — тільки завдяки добрим перекладам із згаданої літератури. Так робив великий самоук Шевченко й другі, кому ходило о клясичне образованнє.

Отсі думки виринули у мене ізза появи перекладів Саллюстія „Змова Катиліни“, та Ціцерона „Бесіди проти Катиліни“, які мені попали в руки; а вистачив їх проф. Д. Николишин для Видавництва „Загальна Книгозбірня“ в Коломиї. Якраз це видавництво почало Саллюстієм серію таких перекладів, а його змаганнєм є, дати до перекладу даного твору такий коментар, що відповів би на всі запити кожного, навіть з клясичною літературою необзнакомленого читача, та зробити його здатним до вжитку навіть для таких, які ніколи латини та греки не бачили.

Я прочитав оба переклади з правдивим вдовіллєм; а це із двох причин: перш усього, вони не є буденні та поверховні або й баламутні парафрази даного оригіналу, з якими мені доводилося стрічатися, а тільки вірні, й незвичайно совісні переклади, зроблені зі знанням предмету, з легкістю й з життям. А друге, що мені давало вдовіллє, це гарна мова, яка наче зразок відбиває від нашої злиденної т. зв. рутенщини, що й досі покутує у деяких видавництвах. Вонаж не нехтує й наших галицьких скарбів мови, й не ставить себе на виключнім становищі мови Наддніпрянщини, тільки є, так би сказати, середнє-українська, наче міст до злуки, за ки не створимо одности, і оперта на лексиці наших клясиків, а її складня близька до народньої. І хочеться читати такі переклади, й відчувається вдяку для видавництва.

Що до правописі, видавництво держиться в основі правописі граматиків: Стоцького (Відень 1914.) і Сімовича (Раштат 1918.), змагаючи до вирівнання ріжниць між галицькою а придніпрянською Україною. Вона пр. задержує прейотоване і (тобто ї), якого істнуваннє признає й проф. Тимченко у своїй українській граматиці (Київ 1918.), відділює заіменник зворотний ся від дієслова, на що вже давнійше справедливо звертав увагу й доказав рішучо таку потребу д. В. Гнатюк в Записках Н. Т. Ш.

Побажатиб тільки, щоб таких перекладів появилося у нашій літературі як найбільше. **Іляріон Огоновський.**

Літературно-мистецька хроніка.

Нові дереворити Олени Кульчицької. За виставковою шибою Союзного Базару у Львові появився ряд нових праць Олени Кульчицької з области її дереворитної техніки. Наша артистка почала ними два нові циклі, а саме – картини до української історії та портрети українських письменників. Обіцюючи собі повернути до обговорення цеї новини нашого мистецтва при найблизшій нагоді, на цему місци звернемо тільки увагу, що в других народів, хочби навіть у наших сусідів, того рода річи ніколи не ждуть на покупців за довго. Їх розхоплюють в один момент, втілюють у свої збірки аматори-збирачі, а по літах чваняться як рарітетами. У нас правда нема іще збирачів графіки, але вони повинні народитися, так як народилася наша новочасна графіка.

ОПОВІСТКИ.

УКРАЇНСЬКИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ ТЕАТР
тепер під фірмою
НАРОДНИЙ ТЕАТР Т-ВА „УКР. БЕСІДА“
у ЛЬВОВІ (Шашкевича 5.).

В неділю, дня 27. марта ц. р. „ДАЙ СЕРЦЕВІ ВОЛЮ, ЗАВЕДЕ В НЕВОЛЮ“, народня драми в 5. діях М. Кропивницького.

В понеділок, дня 28. марта ц. р. „ВЕРХОВИНЦІ“, драма з життя Гуцулів в 3. діях а 7-ох відслонах О. Корженьовського в перекладі В. Держируки.

Початок о годині 7-ій вечером.

Білети раньше до набуття в „Народній Торговлі“ (Ринок ч. 36.). XVIII—1—3

З днем 15. квітня ц р. розпочинається приготовний курс ґімназійний до І. кл. ґімн. К. У. П. Т: Звертаєся на це увагу Горожан повітів любачівського і чесанівського. Зголошення будь устно будь письменно принимає найдальше до 10. квітня ц. р. любачівська українська прив. ґімназія як і по всі інформації туди належить звертатися. Священики, учителі та свідомі одиниці повинні цею справою в своїх громадах щиро занятися. 930 1—1

ПОДЯКА.

Український Незалежний Театр Тов. „Укр. Бесіда“ у Львові складає на цьому місці якнайщирійшу подяку дорогим Землякам Ню-арк (Неварк) в Америці, що зі справдішним співчуттєм відгукнулися на його заклик — прохання о поміч для дружини театру та радо і скоро поспішили зі щедрим даром працьовникам рідної сцени, що мимо крайних злиднів й найгірших обставин несуть кріпко і гордо прапор рідного мистецтва.

Особенна вдячність наша Впов. Добр. Миколі Шустакевичови, бувшому артистови укр. галицького Театру, який знаючи гаразди нашої сцени, щиро занявся справою заклику та орґанізованням помочі, як також Гурткови укр. артистів, а це: Вп. Пп. Юлії Шустакевич, Юркови Костур, М. Михайлич-Діброві, Евг. Василенко, Анні Ольшевській, Миколі Трач, Осипови Заяць, Вірі Стеткевич і проф. М. І. Едельман, що не жаліли труду построєнням в Ню-арку вистави „Наталка Полтавка“ на дохід нашого Театру.

Із надисланих 85.000 мп. одержав після желання жертводавців головний артист, режісер і справдішний артистичний провідник театру п. Микола Бенцаль 5.000 мп. як окремий дар за його довголітню працю на укр. сцені, 70.000 мп. розділено між членів дружини після їхніх дійсних заслуг і праці, а 10.000 мп. позістало в касі на найконечнійші потреби театру.

Щира — щира дяка нашим далеким Землякам!

Львів, дня 23. марта 1921.

За Управу Укр. Незалежного Театру у Львові:
Др. Гриць Ничка — Микола Бенцаль — Ярослав Сеньків. XVIII 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди.)

Хто знає про місце побуту **Гриця Фединського**, буде ласкавий повідомити Софію Цеглинську, Перемишль, вул. Петра Скарги ч. 14. 923 1—2

Левинький Іляріон, учитель акад. ґімназії у Львові (четар У. Г. А.) хто знавби про місце його побуту, буде ласкавий подати вістку на адресу: Онуляк Орест пор. U. P. Tabor, Liberec, Čechy. 927 1—2

Хто знав би щонебудь про **Евгена Бачинського** проф. ґімн. в Камінці Струмиловій, який враз з армією відступав за Збруч, буде ласкавий повідомити Адміністрацію „Українського Вістника“. 9—?

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

МАШИНІСТА електротехнік потрібний сейчас. Письменні зголошення і відписи свідоцтв: Фабрика вул. Потоцького 58. 925 1—1

ПРОДАМ около 50 морґів довжини нових залізних штахетів, з брамою і фірткою. Височина 160 цм. 1 метер довжини, ваги 30 кґ. Ціна 1 кґ. 80 Мк С. Костецький, Перемишль вул. Стрихарська 19. 926 1—3

ДІМ ПАРТЕРОВИЙ, 4 покої, 2 кухні і т. д. в Самборі в середмістю на продаж за доляри в цілости або в части. Близша відомість у сторожа Львів, Кохановського 60. 913 2—2

НАСІННЯ
ГОРОДОВИНИ, ЦВІТІВ КОНЮШИНИ, ТРАВ, ПАШНИХ БУРАКІВ

оригінальні **ерфуртські** з повною **ґваранцією** продає насінний відділ Спілки
— „ВІДБУДОВА“ —
в своїм склепі у **Львові, Ринок ч. 10.**
На провінцію висилається в почтових пакетах і залізничих посилках. Ціни на жадання відворотною почтою.
При замовленню гроші слати з гори на адрес
„ВІДБУДОВА“
пром. торг. Спілка з обм. пор.
916 2—3 **— У ЛЬВОВІ, ВУЛ. СЛОВАЦЬКОГО Ч. 14. —**

МЛИНСЬКІ каміння по конкуренційних цінах. рівнож всякі млинські машини, Турбіни, Мотори поручає **„ПІЛЬОТ“**, Львів, Баторого 4, 791—8—20

ЕВАНГЕЛІЯ, виконує: артист. переплетня Кривецького, Львів, Хорущина 14. Оферти відворотно. 879—3—6

ПАРОХІЯ ЗАДВІРЄ добре сатуована і вигідна до заміни. 914 3—6

ДІРІҐЕНТ! Академіка, який зорґанізував би і провадив хор, шукає уряд парох. в Довгій войнилівській п. Негівці ad Калуш. 902 4—5

ОГОЛОШЕННЯ

АДВОКАТ
д-р МИКОЛА ГАЛУЩИНСЬКИЙ
905 відкрив канцелярію 4—4
— — В САМБОРІ, РИНОК Ч. 5. — —

ДЕНТИСТ
ЯКІВ НАСС
бувший асистент і управитель дентистичного заведення д-ра О. Барвінського.
XVII **ЛЬВІВ, Сикстуська 17, II. пов.** 3—10

ВИЩИЙ КУРС КРОЮ
і МОДЕЛЮВАННЯ
в жіночій спілці промисловій „Труд“ у Львові, що потреває 3 місяці і дасть нагоду курсисткам вивчитися кравецтва відложений до 1, квітня ц. р. по причині непоного числа зголошень. Вписи продовжаються тому до 31. ц. м. що дня від 11—1 год. в пол. в канцелярії Т-ва, Ринок 39 І. пов. Вписове виносись мк. 200. оплата за цілий курс 3000 М. XX 3—3
УПРАВЛЯЮЧА РАДА.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
— Т-ва „МЕДИЧНА ГРОМАДА“ у Львові —
відбудуться дня 30. марта с р. в домівці **„Академічної Громади“** при вул. Рутовського 22. о год. 4. поп. зі слідуючим денним порядком:
1) Звіт з діяльности старого виділу.
2) Вибір нового виділу.
3) Евентуалія.

Якщо о год. 4. не збереться приписане число членів, то другі Збори відбудуться о год. 5. того самого дня і в тім самім місци. 931 1-2

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
— „ПОВІТОВОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ СПІЛКИ“ —
стов. зар. з обм. порукою
в ЛУЦІ к. САМБОРА
відбудуться дня 10. квітня с. р. о годині 2. поп. в льокали „Народного Дому“ зі слідуючим денним порядком:
1) Відчитання протококу з посл. Заг. Зборів.
2) Звіт Управи з діяльности стоваришення і затвердження рахунків і білянсу за адміністраційні літа 1918/20.
3) Внесення на уділення абсолюторії.
4) Розділ чистого зиску.
5) Вибір сімох членів Надзірної Ради та затвердження трьох членів Управи.
6) Внесення членів.

Білянс і рахунки виложені до перегляду членів в льокали Народного Дому. На випадок браку комплету, відбудуться другі Збори того самого дня з тим самим денним порядком о г. 3 п.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:
Й. Луцький Одинак голова. **Волод. Білинський** секретар. 929 1—1

858—8—? **НОВІ**
:: МАШИНИ ДО ПИСАННЯ ::
З УКРАЇНСЬКИМ ПИСЬМОМ
дешево продає СПІЛКА **„ЛУК“** — ЛЬВІВ — Косцюшка 1а

ЗВИЧАЙНІ
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Т-ва господ. кредит. „НАРОДНИЙ ДІМ“
стов. зар. з необм. порукою
в ЛУЦІ к. Самбора
відбудуться дня 10. квітня 1921. о год. 3. попол. у власнім льокали стоваришення зі слідуючим денним порядком:
1) Відчитання протоколу з посл. Заг. Зборів.
2) Звіт Управи з діяльности стоваришення та затвердження предложеного білянсу і рахунків за адміністраційні роки 1914/20 з тим, що річні звіти, рахунки та білянс є виложені до перегляду членів в льокали стоваришення.
3) Уділення абсолюторії Управі.
4) Розділ чистого зиску,
5) Вибір сімох членів Надзірної Ради і затвердження трьох членів Управи.
6) Внесення членів

На випадок браку вимаганого статутом комплету, відбудуться того самого дня з тим самим денним порядком о год. 4. другі Збори, без огляду на число присутних членів.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:
Й. Луцький Одинак голова. **А. Луцький Одинак** секретар. 928 1—1

НИТКИ найліп. англ. і франц. марки Clark, Coats, C. B. Harlender ip. 200 y, 250 y, 500 y і 1000 y (y (ярд) = 0·914 м) чорні і білі чч. 24, 30, 36, 40, 50 і 60 на тузини і шпулки; таблицькові нитки MSS., чор. і білі 00, 1, 2; дальше D. M. C. до вишив. пуделками і мотками. ПАНЧОХИ, Сукна, ЦАЙГИ, ШЕВІОТИ, ПОЛОТНА, ВСИПИ, ДИМКИ і и. **продає наш склеп на І. пов.**; дальше костюми, плащі, сукні, спіднички і и., вкінці білля жіноче, мужеське, постільне і и. **виконує наша робітня суконь і білля** по умірених цінах від 20 літ істнуюча ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА **„ТРУД“** Стов. з обм. порукою, **ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 39.** (вл. дім). — Спілкам і купцям опуст. — Висилка на провінцію за половиною задатку. XX а) 4 ?

ШТУЧНІ ЦВІТИ ЦЕРКОВНІ
924 1—3 **ПОРУЧАЄ НА СВЯТА**
СТЕФАНІЯ ПОГОРЕЦЬКА в стрию
ЦІНА ПРИСТУПНА, ЦВІТИ З ПОЛОТНА.

МАКС ЛІНДЕР укажеся на екранах — — кінотеатрів — —
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
(КОПЕРНИКА 9.) (пл. СМОЛЬКИ 5.)
у французькій комедії **Трістана Бернарда** в 6. великих частях п. з.
КАВАРЕНКА
По раз перший у неділю 27. марта

Видає і за редакцію відповідає: **Михайло Струтинський.**

З друкарні Видавничої Спілки „Діло“.